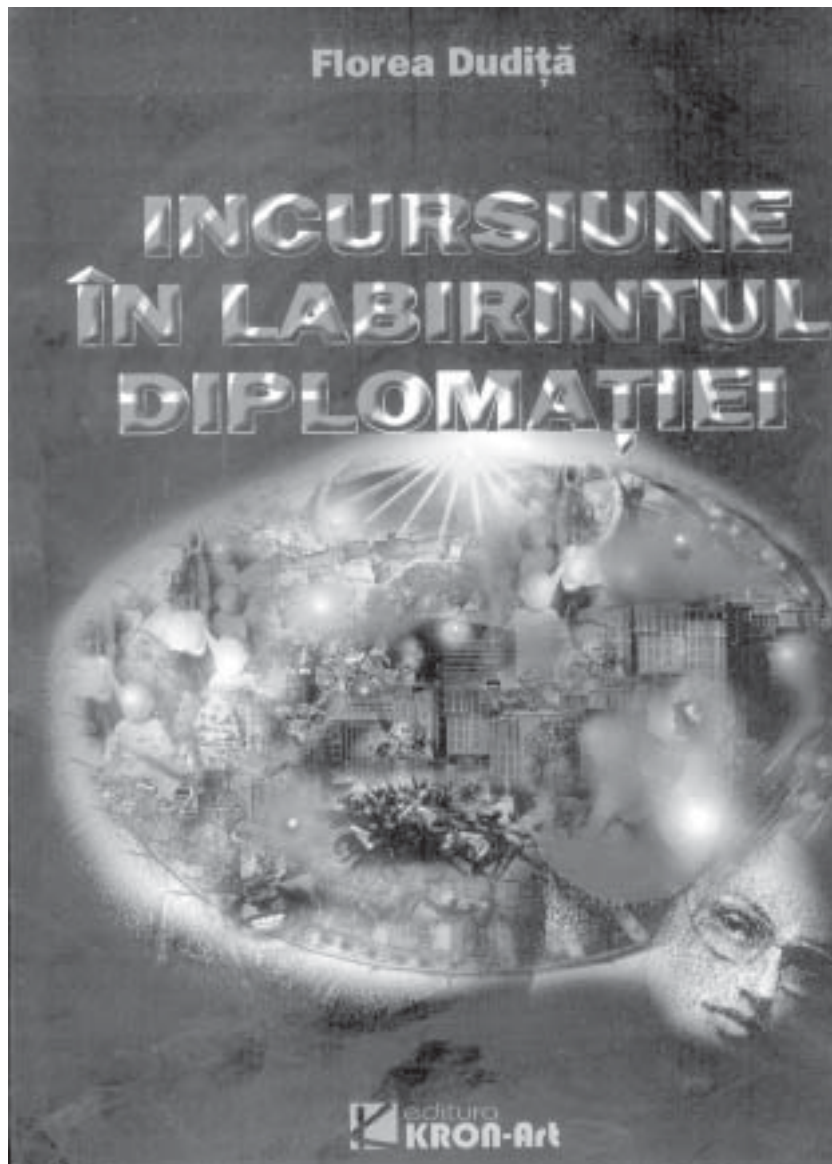

Diplomația și inteligența critică

A.I.BRUMARU

În **Incursiune în labirintul diplomației** (un *pseudolexicon*, cum își intitulează autorul cartea, alegând ca și în lucrările anterioare formula persuasivă a dicționarului), Florea Dudiță se referă de câteva ori la *minciună* în legătură cu diplomația. „În diplomație, scrie el o dată, când nu cîștigi cu minciuna, pierzi sigur cu adevărul”. Sau: „Minciuna, în exces, îmbolnăvește diplomația. Adevărul, în exces, o omoară sigur”. Mai importante mi se par următoarele trei: „Nu numai în diplomație, ci și în viață, minciuna care stimulează înțelegerea sau împacărea este preferabilă unui adevăr care provoacă ură sau răzburarea”; „Diplomații nu spun minciuni, ei inventează permanent *adevărurile* de care au nevoie”; „Minciunile poezilor slujesc adevărului. Minciunile diplomaților slujesc politicianilor”. *Mintea minte*, spunea un neuitat profesor, matematicianul și filosoful Imre Toth. Ce înseamnă aceasta? Că în lumea spiritului un adevăr nou (o descoperire, invenția revoluționară, epocală) e față de adevărul consacrat, util și eficient, ca o minciună, dacă nu ceva și mai rău: un asasinat noetic. Noutatea izbitoră, incredibilă jignește rațiunea deodată deja tihnei, mediocritatea bunului simț, mentalitatea pragmatică a cotidianului o vor băga în seamă doar ca inacceptabilă. Poate chiar ca o îngrijorare, ca un pericol ce trebuie cu meticulozitate evitat. În științe, de exemplu, Newton nu poate decât să culpabilizeze ca minciunoase zborul orbital al rachetelor, aselenizarea, planurile de ocupare a cosmosului; învățăturile sale nu pot așadar îngădui - deși s-au dovedit practice, și nu doar arogante - teoriile relativității, a structurilor disipative, principiul extremalității ș.c.l. Această *minciună* prin urmare este o trăsătură supremă a spiritului, așa cum o va fi perceput, cu

Aristotel, de la gindirea antică: o mișcare prin care *spiritul se propagă în timp, dilatăndu-se neconștient și îmbogățindu-și mereu conținuturile cu elemente noi, înainte inexistente și create de el însuși, fără să fi avut nici un model exterior*. Să-i acordăm deci și diplomației dreptul la

minciuna *creativă*, la aceea care produce plusvaloare (cognitivă, existențială) - care se va situa probabil în dinamica statului ca un adevăr politic veritabil. Este, cum ar spune Florea Dudiță, răzburarea diplomatului: „Se știe că diplomații mint, dar uneori ei se răzbură, spunând

adevărul”. Nefiind „diplomat de carieră”, autorul își va îngădui în *incursiunea* întreprinsă să nu strunească decât în mică măsură observațiile rațiunii critice îndreptate de regulă, ca și în cărțile anterioare, spre politica și diplomația „dimbovițeană”. Ne destăinuie fără reticențe aceasta: cartea nu va fi defel indulgentă, va cuprinde destule dezvăluiri insalubre, autorul nu se ferește, prin urmare, să declare că unele din maximele sale pot fi interpretate ca „aforisme-pamflet” sau „eseuri-pamflet”. Iată două, ne-am înțeles cu ele încă de la litera „A”, la articolul *Acreditare* - ele privesc desigur procedura de numire a ambasadorelor la o recomandare politico-clientelară, îndeosebi în cazul unei discreditări (e vizată pierderea urmei, cum se zicea în comunism, la „cimitirul elefanților”): „Principiul că orice politician poate fi acreditat în funcția de ambasador, nu înseamnă democratizarea diplomației, ci discreditarea ei”; „În cazul diplomației dimbovițene, se poate conchide, fără tăgădă, că cei care au discreditat cel mai mult diplomația au fost politicienii acreditați ca diplomați”. Dialectica minciunii, chiar a celeia de care, cum am văzut, se ajută spiritul spre a *miși spornic* realitatea, e tratată, într-un loc, de către autor cu o amară, însă ca să zic așa, *carteziană ironie*: „Deziva carteziană a diplomatului de carieră: vorbesc, deci mint; mint, deci gândesc; gândesc, deci exist”. Și totuși, cu toate împunsăturile, sarcasmele, amărăciunile etc. pe care ambasadorul Florea Dudiță le repede, aci și în *Machiavelisme* (2002), în mulțimea cu care a lucrat patru ani, nu sînt de fapt, așa cum se destăinuie, decât „îngîndurări”. Îngîndurări critice și combative, cum, firește, îi stă bine rațiunii să așeze (vezi aci, de exemplu, apelul la o zicere premonitorie celebră a lui H. Kissinger a propos de insanitatea și crimele prin *fatwa* ale islamului, principalul

primejditor al lumii civilizate: „Marele diplomat nord-american Henry Kissinger spunea despre înțelegerea democrației în lumea fundamentalistilor arabi: *Un moderat iranian este de părere că plutonul de execuție trebuie ales în mod democratic*”), dar și îngîndurări liric-cărturărești, de fapt, o remarcabilă subtilitate literară (de fapt, o metaforă critică, vrednică a fi citată în întregime): „Era un diplomat de carieră bacovian: vorbele i se prelingeau pe buze ca picăturile de ploaie de toamnă pe o streășină de plumb”. În încheiere: ce observ la această nouă carte a lui Florea Dudiță? Fără să facă să dispară duhul critic, ori cîrtitor; fără să-și slăbească abilitatea satirică, fără să renunțe la lăura în deridere, fără să uite umorul, risul relaxant, sănătos etc., autorul construiește, lîngă ce a bațocorit, dar fără să demoleze. Între 1993-1997, autorul a fost ambasadorul României în Germania și e normal să-l fi interesat atunci, cum spune, „trecutul relațiilor culturale-științifice germano-române”. În consecință, scrie, excepțional, aceste rînduri: „În religia creștină, îngerul (*angelos*, în limba greacă, *angelus*, în limba latină) este o ființă supranaturală, care trăiește în preajma lui Dumnezeu și al cărui servitor și mesager este. Cuvîntul *ambasador* a fost derivat dintr-un cuvînt de origine celtică care însemna *servitor*. Traducerea în limba germană a denumirii de ambasador este *Botschafter*, care înseamnă *mesager*. Ambasadorul este deci un fel de servitor și mesager al șefului statului. În ceea ce mă privește, aș dori ca ambasadorii să fie într-adevăr un fel de îngeri, pentru că numai așa ar putea transforma *bătăliile cu pumnul în masă* ale șefului statului în sunete de harpă. Să observăm, în paranteză, că sarcina ambasadorului este și mai grea ca a îngerului: el trebuie să-l servească pe Dumnezeu în așa fel, încît să nu-l supere nici pe dracul”.

„Inoportun”
De la inimă
de rege la
inimă de
leadership

(urmărire din F1)

Răzvan IONESCU

La noi Domnii sînt „pămînteni”. Prin această sacralizare, Regele devine și protector al Bisericii. Într-un fel Regele este dorul de Hristos, ca nerăbdare a vederii Lui. Regilor pămînteni „unși” li se deschid Ușile Împărătești, să se închine și să sărute Evanghelia în Sfîntul Altar, după cum pot fi și supuși umilînței și jertfei. „Țapul ispășitor al evreilor era o figură critică și calvarul lui Ludovic al XVI-lea și al Țarului Nicolai al II-lea este reșimțit de unii dintre fideliilor lor ca o ispășire a greșelilor popoarelor lor. Poate că nu este o întimplare că acești doi oameni au fost virtuoși: victima trebuie să fie pură” (Vladimir Volkoff, „Du Roi”). De aceea regalității știu ce fac cînd își înmuiau batista în singele lui Ludovic al XVI-lea ghilotinat de Revoluția franceză, după cum și bolșevicii știu ce fac atunci cînd la Ekaterinburg, în 18 iulie 1918, corpurile familiei țariste au fost așezate în groapă, arse cu acid sulfuric, acoperite cu pămînt, vreascuri și traverse, peste care s-a trecut cu mașina de citeva ori spre a nu mai fi cunoscute urmele gropii (Edvard Radzinski, „Ultimul țar”). În contextul Revoluției franceze bunăoară, regicidul - în sensul distrugerii principiului regal - viza să distrugă orice legătură între Rege și republică, așadar între Hristos (sau Biserica) și Franța, distrugînd pe cale de consecință o întreagă civilizație care s-a dezvoltat în în întreaga Europă, creștinismul. Într-o lucrare de proporții, adunînd aproape o mie de pagini, „Le livre noir de la révolution française” apărută la editura Cerf în ziua de 21 ianuarie anul acesta (dată cînd monarhiștii francezi comemorează ghilotinarea lui Ludovic al XVI-lea), filozoful Henri Beausoleil, autorul capitolului intitulat „La mort de Louis XVI” scrie următoarele: „Este evident că spiritului Revoluției franceze trebuie să-i imputăm regicidul. Acest spirit constă într-o viziune profund secularizată asupra lumii, care așează ca fundament al suveranității mai degrabă natura, decît o divinitate revelată. Acest spirit include Luminile newtoniene, amestec curos de scientism și esoterism pe care îl regăsim în francmasonerie, Luminile franceze, care nu sînt decît o adaptare superficială a acestora din urmă pentru marea public francez, grefate pe cel mai pur naturalism decreștinat de către opoziția parlamentară, prevalentă în mediul intelectual din epocă”. Cu atît mai stranii par cuvintele recente ale d-lui Radu Duda, deținător vremelnic al titlului de Principe de Hohenzollern-Veringen (creat la 1 ianuarie 1999) și Principe al României și Alteț Regală (creat la 5 ianuarie 2005) dar și reprezentat special al Guvernului României, de astă dată „numit” și nu „creat”, așa cum e firesc pentru o legislație pesedistă (nu că alta ar fi mai brează). Într-un interviu de acum citeva zile publicat de cotidianul „Adevărul”, domnia sa (conform uzanței franceze, nu te poți adresa cu Majestate și nici cu Alteț, unui prinț, care ar trebui să fie suveran, dar nu este; să-i spu Alteț ar fi o obrăznicie, Majestate, o impertinență) spunea, referindu-se la „Viziunea familiei regale pe 30 ani”, lucrare publicată la 1 ianuarie 2007: „Niciun leadership din această țară, nici de tip politic, nici de tip religios, nici de tip academic nu a venit cu o astfel de viziune. Această viziune se bazează pe patru valori, dintre care ultima e generozitatea, spiritul de răspundere, loialitatea pentru o cauză și puterea exemplului personal”. Din decență, mă abțin să comentez. La întrebarea reporterului: „Ați accepta propunerea de a candida la președinție?”, d-l Duda răspunde: „Eu găsesc că instituția șefului statului este o instituție nepolitice. Așa o înțeleg eu. [...] În orice caz, Casa Regală este o instituție ce a fost creată în România pentru a livra șefi de stat. Nu a fost creată să livreze prim-miniștri...”, pentru ca în altă parte să afirme că „în ultimii șapte ani s-au petrecut transformări atât de incredibile încît am ajuns astăzi să discutăm despre posibilitatea candidaturii mele la președinția României”. Atunci cînd Regele Mihai a fost silit să abdice, să ne amintim că Petru Groza, print-un gest de o mîrlănie fără precedent, l-a invitat pe Rege să-l pipăie, ca să vadă că era ericium înarmat, așadar pregăt pentru eventualitatea unui refuz. După 60 de ani, din păcate, pistolul de la brăncării lui Groza, se află expus în formă vertebrată în vitrina Casei Regale din Palatul Elisabeta. Atunci cînd renunță la sacralitate, regalitatea se reneagă pe ea însăși. Nimic nu o mai ajută, nici gradele de ofițer al armatei române, nici numirea venită din partea vreauitului alt Năstase. Accea „altă inimă” aleasă de Dumnezeu va înceta să bată. Apoi? Marea Fiară poate ieși dintre chingile slăbite. De la inimă de rege la inimă de leadership.

Note de galerie

Semne însemnate

cultural? Tocmai pentru că fiind în lume, ei de fapt, nu fac parte din ea. În urma lor nu rămîne decît putregai și biomasă. Eudemonia îi proiectează în ipostaze de viermi și țîrtoare. Fiecare individ se crede un martor al realității înconjurătoare, fără ca să fi cercetat un singur minut din viața adevărului subtil, abstract care conexează ființe și lucruri. Visul dintodeauna al umanității a fost să poată însemna semnele realității înconjurătoare. Cit de mult timp a trecut pînă ca fiecare om să poată avea acces la hîrtie și creion. Aceiași coală de hîrtie și același creion pot lăsa urme diferite la fel ca și psihozele diferiților autori egocentriști. Dar pot lăsa și urme de neșters cînd ajung în mina unui compozitor, poet, scriitor, arhitect, etc. Aceiași *lume*, aparent aceeași realitate dar adevăruri diferite, unele mărginite iar altele de necuprins... Oamenii percep diferit, simt diferit, gîndesc diferit și se exprimă diferit dar cu toate acestea dincolo de caleidoscopul adevărurilor limitate, individuale, sînt adevăruri fundamentale care curg printr-un fel de curent invizibil, un fel de energie inteligentă, recognoscibilă și atemporală

care leagă tot și toate. Azi aproape fiecare individ are acces la aparatul de surprins realitatea schimbătoare a fiecărei clipe. Dar foarte puțini fac artă fotografică. De ce? Simplu, nu aparatul *gîndește*, nu aparatul foto *vede*, ci cel care stă în spatele lui. Simona Ciubotariu este o brașoveancă, stabilită în Italia, care s-a întors acasă pentru a dăruii celorlalți adevăruri universale însemnate de natură cu semne greu de sesizat de trecători grăbiți ai acestei lumi. La prima vedere imaginile realizate de ea par măiestre picturi abstracte. Nu a fotografiat tablourile unui pictor necunoscut, nu există nici un fel de intervenție a computerului, cum se pot păcăli alți, sînt semne realizate de întîmplare, pe care doar simțul ei excepțional plastic, le-a adus la suprafață. Nu sînt nici ghicitori cum poate să creadă vreun oarecare... Sînt imagini pe care orice pictor ar visa să le poată realiza pe șevalul său. Este aici un fenomen de recompunere a unei realități nesensibile, care demonstrează ceea ce afirma Leonardo Da Vinci, natura însemnează în jurul nostru, ca un

maestru, opere nemuritoare dar greu observabile. Semnele însemnate de accident sau întimplare pot fi citite doar de cei cu inteligență artistică, mai ales că nu tot ce ne înconjoară merită a fi adus la lumină. Cred că la fel se întîmplă și cu adevărurile interioare ale fiecăruia, depinde ce semne sînt mai însemnate. Simona Ciubotariu și-a regăsit pe *străzile din*, *pe cîmpuri*, *în fabrici și casele părăsite din Reggio Emilia, oraș în care locuiește de cîțiva ani*, nu cioburi de realitate ascunse pe metal sub vopsea zgriată sau ruginită, a regăsit însemnate semne de lumină, semne emoționale ale ființei în care vibrează același suflet mîngîietor. Semnele ei sînt semnele inteligente timpului pe care îl credem, de obicei, un ingrat. Simona a lucrat ca fotoreporter în presa brașoveană, a studiat după știința mea și cu marele semiotician Umberto Eco, a luat premiul trei la Concursul Internațional de Fotografie de la Veneția și cred că debutul de la Kron-Art îi va purta noroc în cariera artistică viitoare. Sînt sigur că va veni o vreme în care fotografiile ei vor fi foarte căutate.

In memoriam

Sfîrșit de primăvară

Liviu COMȘIA

Vestea mi-a ajuns cu destulă înfîzurie că scriitorul Corneliu Merlău a pornit în nesfîrșita sa călătorie printre stele într-o geană de sfîrșit al primăverii, cînd nunțile pomilor lasă în urma lor giulgiu din petale.

Da, Corneliu Merlău nu mai este! În aceeași discreție în care a trăit, s-a și stins. A scris puțin pentru talentul lui fiindcă știa că de atîtea ori cuvintele nu exprimă întreaga suferință sau bucuria întreagă. Chiar și cînd vorbea, avea acele împotmoliri și acele pauze în discurs sau care dezvăluiau nesiguranta sa în elaborarea frazei care să fie cea mai potrivită pentru ceea ce simțea. Cu delicatețe și istovire multă, a trecut prin viață, trudind prin redacțiile unor mari cotidiene sau prin cele ale revistelor culturale ale timpului.

Așa ne-am cunoscut, în redacția Revistei „Astra” în momentul ei de glorie cînd patrona și cenaclul cu același nume,

cînd se organizau și celebrele spectacole, toate la un loc dîndu-ne cît de cît, în nevrednicia vremurilor, impresia că spiritul nostru lucrează liber.

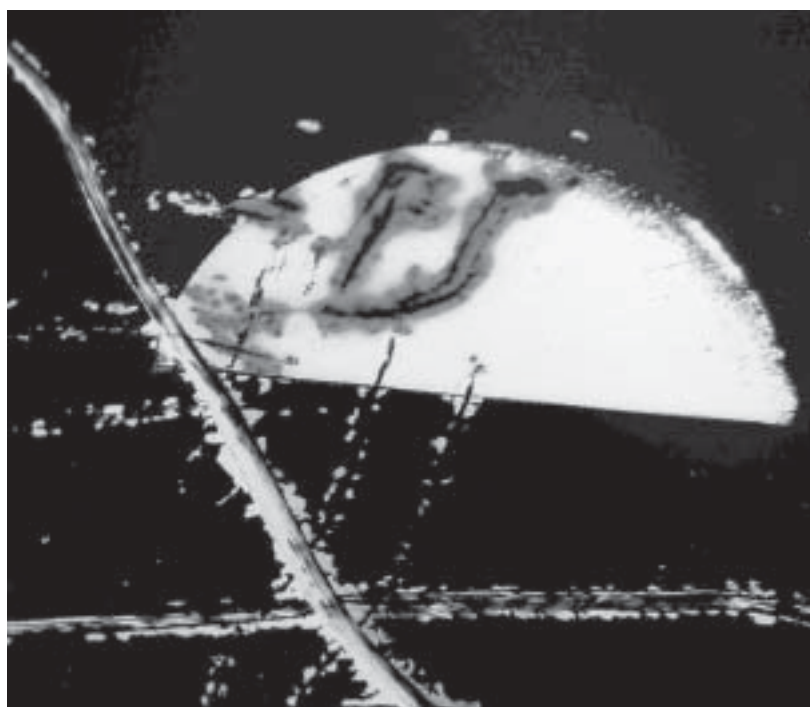
Să fi avut ceva mai mult de 16 ani cînd mi-am luat inima în dinți și am intrat pe ușa redacției. Un bărbat firav, care vorbea cu mari pauze între fraze, ba, uneori, le repeta, cu ochii limpezi și copilăroși, m-a luat în primire. Pe loc imaginea căpcăunilor care se hrănesc cu singele debutanților sau îi ironizează cu superioritatea consacrarii s-a spulberat. Mi-a citit manuscrisul, a făcut citeva însemnări cu creionul pe margine și, la sfîrșit, a spus scurt: Merge! Un zîmbet subțire i s-a scurs pe buze. M-a condus pînă la ușa ca pe un scriitor adevărat...

Nu-mi mai amintesc cît să fi durat pînă cînd povestirea „Frunze de nuc” a apărut în paginile revistei. Am cumpărat revista și n-am citit-o decît acasă. Am avut senzația că e cu totul alt text, unul străin, care nu-mi mai aparține. Oricum, în familie și la liceu mi se așezase deja

deasupra capului aureola la nemuritor.

Previzunile lui Corneliu Merlău privind drumul meu în literatură s-au împlinit în parte. Cu mici intreruperi, de atunci am rămas colaboratorul revistei. Corneliu era atent cu textele mele chiar și atunci cînd era vorba despre reportaje publicitare. Ba mi-a acceptat și fantezia de-a avea trei nume pîrîndu-mi-se că așa dau mai multă greutate scrisului meu. Și el, Corneliu, a înțeles, a încuviințat cu același zîmbet de copil duos.

Într-un sfîrșit de primăvară am descoperit că nu mai este. S-a stins un prieten căci, sigur, avea cultul prieteniei, sentiment din ce în ce mai rar și tot mai des trădat. El, însă, a rămas credincios sieși, a fost mereu egal cu sine, nu a acceptat să-și falsifice imaginea. Cu rele și bune la un loc, așa cum este un om în sensul profund al cuvîntului. Poate se va găsi acolo, așa, un înger care să-i oblojească multe răni nevindecate vreedată pe care i le-a făcut lumea noastră indiferentă, rece și egoistă.

Gabriel STAN

Există o semioză subtilă, pe care semidoctii cu nazuri estetice nu o vor înțelege niciodată...NATURA, lumea înconjurătoare este plină de simboluri, de semne. Pentru idiot realitatea lumii lui este simplă și suficientă. El trăiește nesimțitor în mica lui lume declarat banală lipsită de taine sau mistere. Cu totul altfel stau lucrurile văzute de un creator adevărat, de un artist. Cineva ar putea

replica „eclaziastic” *la fel trăiește și la fel moare și umul și celălalt*. Mă îndoiesc de faptul că adevărurile particulare ale îngîmfatului „atoateștiutor” pot avea valențe anagogice cu acces la universalitate sau umanism. De altfel răutatea „criticului” cu preocupări artistice își emană mizeria prin toți porii lui onctuoși. Nu pentru astfel de nesatisfăcuți există ARTA... De ce pomenesc aici de frustrații agresive ce mișună în jurul oricărui eveniment